

USTAVNI AMANDMANI ZA VERSKITE ZAEDNICI VO REPUBLIKA MAKEDONIJA

IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII i XVIII NA USTAVOT NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Objaveni vo "Sluzben vesnik na Republika Makedonija" br.91 od 20 noemvri 2001 god

Ovie amandmani se sostaven del na Ustavot na Republika Makedonija i vleguvaat vo sila so denot na nivnoto proglasuvawe.

AMANDMAN IV

1. Grajanite na Republika Makedonija, Makedonskiot narod, kako i grajanite koi ziveat vo nejinite granici koi se del od albanskiot narod, turskiot narod, vlaski narod, srpskiot narod, romski narod, bosnacki narod i drugite, prezemajci ja odgovornosta za segasnosta i idnina na nivnata tatkovina, svesni i blagodarni na svoite predci za `rtvite i posvetenosta vo nivnite zalozbi i borba za sozdavawe samostojna i suverena dr`ava Makedonija i odgovorni pred idnite generacii za zacuvuvawe i razvoj na se {to e vredno od bogatoto kulturno nasledstvo i so`ivot vo Makedonija, ednakvi vo svoite prava i obvrsi kon zaednickoto dobro Republika Makedonija vo soglasnost so tradicijata na Krusevskata Republika i odlukite na ASNOM i na Referendumot od 8 septemvri 1991 godina, odlucija da ja konstituiraat Republika Makedonija kako samostojna, suverena drzava, so namera da se vospostavi i zacvrsti vladeeweto na pravoto, da se garantiraat covekovite prava i grajanskite slobodi, da se obezbedi mir i sozivot, socijalna pravda, ekonomska blagosostojba i napredok na licniot i zaednicki zivot, preku svoite pretstavnicu vo Sobranieto na Republika Makedonija, izbrani na slobodni i demokratski izbori, go donesuvaat ovoj

2. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva Preambulata od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN V

1. Na celata teritorija vo Republika Makedonija i vo nejinite mejunarodni odnosi sluzben jazik e makedonskiot jazik i negovoto kirilsko pismo.

Drug jazik sto go zboruvaat najmalku 20% od grajanite, isto taka, e slu`ben jazik i negovoto pismo, kako sto e opredeleno so ovoj clen.

Licnite dokumenti na grajanite koi zboruvaat slu`ben jazik razlicen od makedonskiot jazik, se izdavaat na makedonski jazik i negovoto pismo, kako i na toj jazik i negovoto pismo vo soglasnost so zakon.

Koj bilo grajanin koj zivee vo edinicite na lokalnata samouprava vo koja najmalku 20% od grajanite zboruvaat slu`ben jazik razlicen od makedonskiot jazik, vo komunikacijata so

podracnite edinici na ministerstvata, mo`e da upotrebi koj bilo od slu`benite jazici i negovoto pismo. Podracnite edinici nadle`ni za tie edinici na lokalna samouprava odgovaraat na makedonski jazik i negovoto kirilsko pismo, kako i na sluzbeniot jazik i pismo sto go upotrebuva grajaninot. Sekoj grajanin vo komunikacija so ministerstvata mo`e da upotrebuva eden od slu`benite jazici i negovoto pismo, a ministerstvata odgovaraat na makedonski jazik i negovoto kirilsko pismo, kako i na sluzbeniot jazik i pismoto sto go upotrebuva grajaninot.

Vo organite na dr`avnata vlast vo Republika Makedonija slu`ben jazik razlicen od makedonskiot jazik, mo`e da se koristi vo soglasnost so zakon.

Vo edinicite na lokalnata samouprava jazikot i pismoto {to go koristat najmalku 20% od grajanite e slu`ben jazik, pokraj makedonskiot jazik i negovoto kirilsko pismo. Za upotrebata na jazicite i pismata na koi zboruvaat pomalku od 20% od grajanite vo edinicite na lokalnata samouprava, odlu-uvaaat organite na edinicite na lokalnata samouprava.

2. So ovoj amandman se zamenuva clenot 7 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN VI

1. Soodvetna i pravicna zastapenost na grajanite koi pripajaat na site zaednici vo organite na dr`avnata vlast i drugite javni institucii na site nivoa.

2. So tockata 1 na ovoj amandman se dopolnuva alinejata 2 na clenot 8 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN VII

1. Makedonskata pravoslavna crkva, kako i Islamskata verska zaednica vo Makedonija, Katolickata crkva, Evangelsko-Methodistickata crkva, Evrejskata zaednica i drugite verski zaednici i religiozni grupi se odvoeni od dr`avata i se ednakvi pred zakon.

2. Makedonskata pravoslavna crkva, kako i Islamskata verska zaednica vo Makedonija, Katolickata crkva, Evangelsko-Methodistickata crkva, Evrejskata zaednica i drugite verski zaednici i religiozni grupi se slobodni vo osnovaweto na verski ucilicta i na socijalni i dobrotvorni ustanovi vo postapka predvidena so zakon.

3. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva stavot 3 na clenot 19, a so tockata 2 se zamenuva stavot 4 na clenot 19 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN VIII

1. Pripadnicite na zaednicite imaat pravo slobodno da go izrazuvaat, neguvaat i razvivaat svojot identitet i osobenostite na svoite zaednici i da gi upotrebuvaat simbolite na svojata zaednica.

Republikata im ja garantira za{titata na etnickiot, kulturniot, jazicniot i verskiot identitet na site zaednici.

Pripadnicite na zaednicite imaat pravo da osnovaat kulturni, umetnicki, obrazovni institucii, kako i naucni i drugi zdru`enija zaradi izrazuvawe, neguvawe i razvivawe na svojot identitet.

Pripadnicite na zaednicite imaat pravo na nastava na svojot jazik vo osnovnoto i srednoto obrazovanie na nacin utvrden so zakon. Vo ucilicata vo koi obrazovaniето se odviva na drug jazik se izuvuva i makedonskiот jazik.

2. So ovoj amandman se zamenuva clenot 48 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN IX

1. Republikata garantira zaštita, unapreduvawe i z bogatuvawe na istoriskoto i umetni-koto bogatstvo na Makedonija i na site zaednici vo Makedonija, kako i na dobrata koi go so-inuvaat bez ogleđ na nivniот praven re`im.

2. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva stavot 2 na clenot 56 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN X

1. Sobraniето moze da odlucuva ako na sednicata prisustvuva mnozinstvo od vkupniот broj pratenici. Sobraniето odlucuva so mnozinstvo glasovi od prisutnite pratenici, a najmalku so edna tretina od vkupniот broj pratenici, ako so Ustavot ne e predvideno posebno mnozinstvo.

2. Za zakoni koi direktno gi zasegaat kulturata, upotrebata na jazicite, obrazovaniето, li`nite dokumenti i upotrebata na simbolite, Sobraniето odlucuva so mnozinstvo glasovi od prisutnite pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od prisutnite pratenici koi pripaļaat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija. Sporot vo vrska so primenata na ovaa odredba go resava Komitetot za odnosi meļu zaednicite.

3. So ovoj amandman se zamenuva clenot 69 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XI

1. Sobraniето izbira naroden pravobranitel so mnozinstvo glasovi od vkupniот broj pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od vkupniот broj pratenici koi pripaļaat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija.

2. Narodniот pravobranitel gi stiti ustavnite i zakonskite prava na graļanite sto im se povredeni od organite na drzavnata uprava i od drugi organi i organizacii sto imaat javni ovlastuvawa. Narodniот pravobranitel posvetuva osobeno vñimanie za zaštita na nacelata na nediskriminacija soodvetna i pravicna zastapenost na pripadnicite na zaednicite vo organite na dr`avnata vlast, organite na edinicite na lokalnata samouprava i vo javnite ustanovi i slu`bi.

3. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva stavot 1 na clenot 77, a so tockata 2 se dopolnuva stavot 2 na clenot 77 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XII

1. Sobranieto osnova Komitet za odnosi me|u zaednicite.

Komitetot go socinuvaat 19 clena od koi po sedum clena od redot na pratenicite vo Sobranieto Makedonci i Albanci i po eden clen od redot na pratenicite Turci, Vlasi, Romi, Srbi i Bo{waci. Dokolku nekoja od zaednicite nema pratenici, narodniot pravobranitel, po konsultacii so relevantnite pretstavnici na tie zaednici, }e gi predlo`i drugite clenovi na Komitetot.

Sobranieto gi izbira clenovite na Komitetot.

Komitetot razgleduva pranawa od odnosite me|u zaednicite vo Republikata i dava mislewa i predlozi za nivno resavawe.

Sobranieto e dolžno da gi razgleduva mislewata i predlozite na Komitetot i da donese odluka vo vrska so niv.

Vo slucaj na spor vo vreaka so sproveduvawe na postapkata za glasawe vo Sobranieto, utvrdena vo clenot 69 stav 2 Komitetot odlucuva, so mnozinstvo glasovi od clenovite, za toa dali ke se sprovede postapkata.

2. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva clenot 78 od Ustavot na Republika Makedonija i se brise alinejata 7 na clenot 84 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XIII

1. Pri imenuvaweto na trojcata clenovi, pretsedatelot ke obezbedi sostavot na Sovetot, kako celina, soodvetno da go odrazuva sostavot na naselenieto vo Republika Makedonija.

2. So tockata 1 na ovoj amandman se dopolnuva stavot 2 na clenot 86 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XIV

1. Trojca od clenovite se izbiraat so mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici koi pripa|aat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija.

2. So ovoj amandman se dopolnuva stavot 2 na clenot 104 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XV

1. Sobranieto gi izbira sudiite na Ustavniot sud. Sobranieto izbira sest sudii na Ustavniot sud so mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici. Sobranieto izbira trojca sudii so mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici koi pripa|aat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija. Mandatot na sudiite trae devet godini bez pravo na povtoren izbor.

2. So ovoj amandman se zamenuva stavot 2 na clenot 109 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XVI

1. Lokalnata samouprava se ureduva so zakon koj se donesuva so dvotretinsko mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici koi pripa|aat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija. Zakonite za lokalno finansirawe, lokalni izbori, opstinskite granici i za gradot Skopje, se donesuvaat so mnozinstvo glasovi od prisutnite pratenici, pri sto mora da ima mnozinstvo glasovi od prisutnite pratenici koi pripa|aat na zaednicite koi ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija.
2. So ovoj amandman se zamenuva stavot 5 na clenot 114 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XVII

1. Vo edinicite na lokalnata samouprava gra|anite neposredno i preku pretstavnici ucestvuvaat vo odlucuvaweto za prasawa od lokalno znaewe, a osobeno vo oblastite na javnite slu`bi, urbanizmot i ruralnoto planirawe, zastitata na okolinata, lokalniot ekonomski razvoj, lokalnoto finansirawe, komunalnite dejnosti, kulturata, sportot, socijalnata i detskata zastita, obrazovaniето, zdravstvenata zastita i vo drugi oblasti utvrdeni so zakon.
2. Vo gradot Skopje gra|anite neposredno i preku pretstavnici ucestvuvaat vo odlucuvaweto za prasawa od znaewe za gradot Skopje, a osobeno vo oblastite na javnite slu`bi, urbanizmot i ruralnoto planirawe, zastitata na okolinata, lokalniot ekonomski razvoj, lokalnoto finansirawe, komunalnite dejnosti, kulturata, sportot, socijalnata i detskata zastita, obrazovaniето, zdravstvenata zastita i vo drugi oblasti utvrdeni so zakon.
3. So tockata 1 na ovoj amandman se zamenuva stavot 1 na clenot 115 od Ustavot na Republika Makedonija, a so tockata 2 se zamenuva stavot 2 na clenot 117 od Ustavot na Republika Makedonija.

AMANDMAN XVIII

1. Odluka za izmena na Preambulata, clenovite za lokalna samouprava, clenot 131, koja bilo odredba sto se odnesuva na pravata na pripadnicite na zaednicite, vklucuvajki gi osobeno clenovite 7, 8, 9, 19, 48, 56,69, 77, 78, 86,104 i 109, kako i odluka za dodavawe koja bilo nova odredba koja se odnesuva na predmetot na tie odredbi i tie clenovi, ke bide potrebno dvotretinsko mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici vo koe mora da ima mnozinstvo glasovi od vkupniot broj pratenici koi pripa|aat na zaednicite sto ne se mnozinstvo vo Republika Makedonija.
2. So ovoj amandman se dodava nov stav 4 na clen 131 od Ustavot na Republika Makedonija.

